

PRIJEDLOG

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOLOŠKI FAKULTET

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 64 stava 10 Statuta Univerziteta Crne Gore , a u vezi sa članom 24 Pravila studiranja na master studijama, Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici održanoj od 12. 02. 2021. godine, donijelo je

ODLUKU

I

Prihvata se master rad na temu " Shalom, Amerika ! Američke spisateljice jevrejskog porijekla: poetika Anzije Jezerske i Sintije Ozik " kandidatkinje Kristine Brajković (broj indeksa 3/19), Studijski program za engleski jezik i književnost, smjer- Nauka o književnosti.

II

Imenuje se Komisija za odbranu master rada u sljedećem sastavu:

Prof. dr Aleksandra Nikčević Batričević, mentorka

Prof. dr Marija Krivokapić, predsjednica

Doc. dr Saša Simović, članica

DEKANICA

Prof. dr Tatjana Jovović

PRIMLJENO: 20.01.2021			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRIJEDNOST
01	98		

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ
VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta, Univerzitet Crne Gore, broj: 01 2888, dana 8. decembra, 2020. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada „Shalom, Amerika! Američke spisateljice jevrejskog porijekla: poetike Anzije Jezerske i Sintije Ozik” kandidatkinje Kristine Brajković (broj indeksa 3/19), Studijski program za engleski jezik i književnost, smjer: nauka o književnosti, u sljedećem sastavu: prof. dr Aleksandra Nikčević-Batričević, prof. dr Marija Krivokapić i doc. dr Saša Simović. Komisija Vijeću podnosi Izvještaj o ocjeni master rada.

Izvještaj o ocjeni master rada

Master rad „Shalom, Amerika! Američke spisateljice jevrejskog porijekla: poetike Anzije Jezerske i Sintije Ozik” kandidatkinje Kristine Brajković napisan je na šezdeset i šest strana. Pored uvodnih napomena datih u *Predgovoru*, *Izvodu teze* i *Sažetku* na engleskom jeziku, osnovnu strukturu rada čine sljedeća poglavlja: *Uvod*, *Amerika – nacija imigranata: priče dvadesetog vijeka*, *Imigranatska književnost tokom dvadesetog vijeka*, *Anzija Jezerska – glas imigrantskog naroda dvadesetog vijeka*, *Poetika Sintije Ozik*, *Zaključak* i *Literatura*.

Koncepcija rada

U *uvodnom poglavlju*, koje se sastoji iz tri dijela (*Predmet istraživanja*, *Istraživačka pitanja*, *Struktura rada*), kandidatkinja obrazlaže temu i cilj istraživanja na precizan i koncizan način, a potom navodi i osnovna istraživačka pitanja kojima se rad bavi i na kojima se istraživanje zasniva. Prilikom predstavljanja istraživačkih pitanja kandidatkinja posebno ukazuje na percepciju američkog sna u poetikama spisateljica Anzije Jezerske i Sintije Ozik, kao i na feministička promišljanja koja se mogu mapirati u njihovim književnim ostvarenjima. U dijelu teksta koji je naslovljen *Struktura rada*, kandidatkinja predstavlja osnovni koncept svog rada i u kratkim crtama naznačava sadržinu poglavlja koja u ovom radu slijede.

U drugom poglavlju koje je naslovljeno *Amerika – nacija imigranata: priče dvadesetog vijeka*, kandidatkinja se bavi tumačenjem termina imigrant, s obzirom na to da su Jezerska i Ozik američke spisateljice čije su porodice imigrirale na tlo sjevernoameričkog kontinenta. Međutim, kako proces imigracije donosi brojne promjene na poljima kulture, ekonomije, društva, kao i demografske promjene, koje se među prvima mogu uočiti, kandidatkinja Brajković se bavila statističkom obradom podataka imigrantskih procesa tokom dvadesetog vijeka koji podrazumijevaju nastanjivanje geografskog prostora Sjedinjenih Američkih Država, kao i mapiranjem različitih faza imigriranja. Ona precizno pojašnjava zašto je imigrantska tendencija bila usmjerena prema gradovima kakvi su Njujork i Čikago. Napravljen je i kratak osvrt na predviđanja američkih istraživačkih centara, koji navode kakav se dalji trend imigriranja može očekivati u dvadeset i prvom vijeku.

U trećem poglavlju, naslovljenom *Imigranatska književnost tokom dvadesetog vijeka*, kandidatkinja Brajković se bavi ispitivanjem osnovnih i prepoznatljivih odlika kategorije imigrantske književnosti i dolazi do zaključka da imigrantska književnost pomaže čitaocima da razumiju fenomen imigracije, uzroke imigracije kao i imigraciona kretanja. U ovom poglavlju

kandidatkinja naglašava da je pitanje asimilacije i prilagođavanja američkom društvu, jedan od razloga koji utiče na stvaranje pomenute književnosti, što je praćeno primjerima iz različitih književnih tekstova. Imajući u vidu da se rad temelji na poetikama američkih spisateljica jevrejskog porijekla, potpoglavlje ovog dijela rada nosi naziv *Odlike jevrejske književnosti* i u kratkim crtama se bavi najpoznatijim američkim stvaraocima jevrejskog porijekla, izučava stil kojim su pisali, kao i presjek tematskog korpusa koji su obrađivali.

U četvrtom poglavlju razmatra se poetika Anzije Jezerske, poznate glasnogovornice svog naroda. Na veoma studiozan način, Brajković je pristupila analizi poetike Jezerske, posebno ističući njenu borbu da kroz svoja ostvarenja ukaže na marginalizovani položaj imigranata, posebno Jevreja. U okviru feminističkih kodova koje u ovu priču kandidatkinja precizno unosi, istaknuto je da se Jezerska može smatrati feministkinjom. Izborom Jezerskinog djela za analizu u okviru korpusa ovog rada, pri čemu su obrađene kraatke priče „Amerika i ja”, „Kako mi se čini Amerika”, i romani *Davaoci hleba*, *Sve što ne mogu biti nikada* i *Saloma veleposjednica*, kandidatkinja predstavlja imigrantsku književnost koja je stvarana u temporalnom okviru koji obuhvata početak dvadesetog vijeka i seže sve do perioda Drugog svjetskog rata.

Peto poglavlje je posvećeno izučavanju poetike Sintije Ozik, koja i u dvadeset i prvom vijeku aktivno piše, čime kandidatkinja pruža uvid u vremenski okvir stvaranja imigrantske književnosti u poslijeratnom periodu, tačnije nakon Drugog svjetskog rata, ali nastoji obuhvatiti i epilošku granicu dvadesetog vijeka. Time se izučavanje poetike Sintije Ozik pokazalo kao odličan izbor jer se na taj način zaokružuje cjelokupni dvadeseti vijek u sagledavanju imigrantske književnosti. Analizom književnog korpusa, koji je u slučaju Ozik žanrovski veoma raznovrstan i kreće se u rasponu od pisanja kratkih proznih ostvarenja, preko poezije, pa sve do kritičkih komentara, daje se pregledan uvid u tematiku njenog stvaralačkog interesa, kao i analiza Ozikinog odbijanja da sebe predstavi kao feministkinju i / ili spisateljicu. U tom smjeru, kandidatkinja je obrađivala priče „Šal”, kao i priče: „Zavist; ili jidiš u Americi” i „Cijeli svijet želi mrtve Jevreje”, koje kandidatkinja predstavlja kao izuzetno izazovne u kontekstu proučavanja Ozikinog odnosa prema Jevrejima i imigrantskom svijetu, uopšteno govoreći.

U *Zaključku* kandidatkinja predstavlja rezultate istraživanja i komparativno izvodi zaključke na temelju izučavanih književnih ostvarenja pomenutih spisateljica.

Literatura sadrži reference koje se pominju u radu (devedeset i jedna referenca).

Metode i predmet istraživanja

Kandidatkinja Kristina Brajković u radu koristi metode analize i sinteze, te komparativni i deduktivni metod, kao i metod pomnog čitanja. Kandidatkinja se bavi analizom i opisom imigrantskog naroda koji je u temporalnom opsegu dvadesetog vijeka naseljavao prostore Sjedinjenih Američkih Država, ukazujući na procese imigriranja i njegovih kretanja, pa u tom kontekstu ispituje i analizira uticaje imigranata u društveno-kulturnom prostoru, političkom sistemu, privredi i ostalim aspektima društva koji su potencijalno bili izloženi promjenama uslovljenim dolaskom imigranata. U tom domenu posebno se uočava upotreba kvantitativnih i kvalitativnih metoda.

Imajući u vidu da je ovaj master rad baziran na imigrantskoj književnosti kroz prizmu književnog stvaralaštva američkih spisateljica jevrejskog porijekla Anzije Jezerske i Sintije Ozik, metodom pomnog čitanja (*close reading method*), Brajković je ukazala na sve pojedinosti u

poetikama ove dvije spisateljice, čime je potvrdila da su Jezerska i Ozik jako inspirativne za brojna tumačenja, čitanja i prevođenja.

Komparativnom analizom kritičkih polazišta, kao i zaključaka do kojih je Brajković došla, kandidatkinja problematizuje i sučeljava ispitivanje sličnosti i razlika između dvije spisateljice u kontekstu pitanja granica, feminističkih teorija, neizostavnog jevrejskog porijekla, tematike njihovih proznih ostvarenja, te komparativnim metodom ostvaruje pregledan uvid, u kojem se potvrđuje da do najveće razlike između ovih spisateljica dolazi kada se stave u kontekst feminističkih razmatranja, dok sa druge strane, Jezerska i Ozik neosporno zadržavaju sličan stav u kontekstu ukazivanja na podređen statusa imigrantskog, posebno jevrejskog stanovništva, sa naglaskom na tematici Holokausta i težnji za ostvarenjem američkog sna i (ne)gubitka sopstvenoga identiteta koji je, u geografskom kontekstu, prvobitno razvijan u nekoj od istočno-evropskih zemalja. Ova metoda se očitava posebno pri navođenju brojnih detalja i primjera, pri analizi stila, jezika, simbola, motiva i drugih pojedinosti iz Jezerskinog i Ozikinog proznog korpusa.

Zasnivajući svoju analizu na brojnim kritičkim osvrtima i polazištima, kompariranjem različitih stavova i pristupa, kandidatkinja metodom generalizacije dolazi do opštih stavova i zaključaka, koji predstavljaju osnovu za buduća istraživanja sličnih tema, sa naglaskom na produbljivanju kritičkog diskursa u kontekstu rada pomenutih spisateljica.

Istraživačka pitanja

Kandidatkinja polazi od pretpostavke da prostor Sjedinjenih Američkih Država predstavlja multikulturalni i multietnički prostor, te stoga predstavlja oduvijek aktuelan i primamljiv prostor za imigraciono stanovništvo iz mnoštva razloga, u koje se ubrajaju ekonomski, socijalni, privredni i politički razlozi. U tom pravcu, kandidatkinja se bavila pitanjima zašto, kada i kako je sjevernoamerički kontinent postao glavno imigraciono područje tokom dvadesetog vijeka. Kako brojne kritičke pozicije identifikuju imigrante, koji su se nastanjivali na sjevernoameričkom kontinetu, kao glavne aktante pri osnaživanju i ojačavanju američke kulture, Kristina Brajković ukazuje na brojne faktore na koje su uticali imigranti i na načine kako su doprinijeli mijenjanju i osnaživanju američkog poredka (kroz sferu kulture, privrede, politike). Brajković sugerise da brojna savremena tumačenja utiču na dodatnu klasifikaciju imigrantske književnost koju je u žanrovskom kontekstu potrebno preciznije analizirati – konkretno u kontekstu imigrantskog romana, dok sa druge strane postoje i tumačenja starijeg datuma koji anuliraju dalju klasifikaciju ove književnosti i njeno odvojeno postojanje.

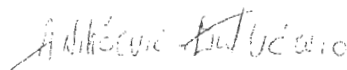
U daljem radu, kandidatkinja Brajković kroz detaljnu analizu brojnih kratkih književnih ostvarenja Jezerske i Ozik, ukazuje na to da su se pomenute spisateljice bavile sličnim konstruktima, posebno onim koji su se odnosili na imigrantski narod, marginalizovan položaj Jevreja, stereotipna obilježja imigranata, prilagođavanje i normalno bitisanje u okvirima tadašnjeg američkog društva. Kandidatkinja brojnim primjerima potkrepljuje postulate opresivnosti koji su vladali u kontekstu prihvatanja imigrantskog svijeta kao jednakog tadašnjim nativima, ne izostavljajući utemeljenu raznolikost koja je bila dominantna između muškaraca i žena i u imigrantskom životu. Kristina Brajković mapira brojne tačke u kojima je moguće prepoznati sličnosti između poetika ove dvije spisateljice. O uticaju ove dvije spisateljice Brajković piše, ukazujući na mlađu generaciju jevrejskih pisaca u Sjedinjenim Državama, koji kroz različite žanrovske iskaze daju svoj doprinos američkoj i svjetskoj književnosti.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predlažem da Komisiju za odbranu magistarskog rada „Shalom, Amerika! Američke spisateljice jevrejskog porijekla: poetike Anzije Jezerske i Sintije Ozik” kandidatkinje Kristine Brajković (broj indeksa 3/19), Studijski program za engleski jezik i književnost, smjer: Nauka o književnosti, čine:

- prof. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević, mentorka;
- prof. dr Marija Krivokapić, predsjednica komisije;
- doc. dr Saša Simović, članica komisije.

prof. dr Aleksandra Nikčević-Batrićević
Studijski program za engleski jezik i književnost